

✧ Texty na tento týden – 1S 17; Iz 36:1–3; Iz 37:14–38; Da 1; Da 5; Mt 26:57–67; Žd 11:1–40

✧ Základní verš

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ (Ex 20:2; Dt 5:6)

V Bibli jsou pravdivě zaznamenány historické události. Jsou nám představeny dějiny od úplného počátku, kdy Bůh stvořil svět, až po úplný závěr, kdy obnoví Zemi po svém druhém příchodu.

Skutečnost, že Bible vychází z historických událostí, je jednou z charakteristik, které ji odlišují od posvátných knih jiných náboženství. Bible předpokládá existenci Boha, který jedná a osobně vstupuje do chodu dějin. Bible se nepokouší existenci takového Boha dokázat, ale jednoduše s ní počítá. Na počátku Bůh promlouvá – a na Zemi vzniká život (Gn 1,1–31). Povolává Abrama z Kaldejského Uru. Vysvobozuje svůj lid z egyptského zajetí. Na kamenné desky píše Desatero (Ex 31,18). Posílá proroky. Sesílá soudy. Povolává lidi, aby žili podle jeho zákona a plánu a aby se o zákon a evangelium dělili s ostatními národy. A konečně, posílá na svět svého Syna Ježíše Krista, aby navždy změnil dějiny.

Tento týden se budeme věnovat některým klíčovým událostem dějin, které zachycuje Bible. Podíváme se také na některé archeologické důkazy, které nám pomáhají pochopit dějiny tak, jak je zaznamenává Bible.

✧ Týden ve zkratce:

- David, Šalamoun a království
- Izajáš, Chizkijáš a Sancherib
- Daniel, Nebúkadnesar a Babylón
- Ježíš jako historická postava
- Víra a dějiny
- Podněty k zamyšlení

NE 31. května – David, Šalamoun a království

1S 17:1-3 „¹Pelištejci shromáždili své šiky k bitvě. Shromáždili se do Sóka, jež patří Judovi, a utábořili se mezi Sókem a Azekou v Efes-damímu. ²Také Saul a izraelsí muži se shromáždili, utábořili se v dolině Posvátného stromu a seřadili se k bitvě proti Pelištejcům. ³Na hoře z jedné strany stáli Pelištejci, na hoře z druhé strany stál Izrael a mezi nimi bylo údolí.“

2S 5:6-10 „⁶Král šel se svými muži na Jeruzalém proti Jebúsejcům, obyvatelům země. Ti Davidovi řekli: „Sem nevstoupíš, leč bys odstranil slepé a kulhavé.“ Prohlásili: „Sem David nevstoupí.“ ⁷Ale David dobyl skalní pevnost Sijón, to je Město Davidovo. ⁸Onoho dne David řekl: „Každý, kdo chce bít Jebúsejce, ať pronikne vodní štolou na ty kulhavé a slepé, které David z duše nenávidí.“ Proto se říká: „Slepý a kulhavý nevstoupí do Božho domu.“ ⁹David se usadil ve skalní pevnosti a nazval ji Město Davidovo. Vybudoval okruh od Miló až k domu. ¹⁰David se stále více vzmáhal a Hospodin, Bůh zástupů, byl s ním.“

1Kr 8:17-20 „¹⁷Můj otec David měl v úmyslu vybudovat dům jménu Hospodina, Boha Izraele. ¹⁸Hospodin však mému otci Davidovi řekl: „Máš sice dobrý úmysl vybudovat mému jménu dům, ¹⁹avšak ten dům nezbuduješ ty, nýbrž tvůj syn, který vzejde z tvých beder; ten vybuduje dům mému jménu.“ ²⁰Hospodin splnil své slovo, které vyřkl. Nastoupil jsem po svém otci Davidovi, dosedl podle Hospodinova slova na izraelský trůn a vybudoval jsem dům jménu Hospodina, Boha Izraele.“

Jr 23:5.6 „⁵Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy Davidovi vzbudím výhonek spravedlivý. Kralovat bude jako král a bude prozřavý a bude v zemi uplatňovat právo a spravedlnost. ⁶V jeho dnech dojde Judsko spásy a Izrael bude přebývat v bezpečí. A nazvou ho tímto jménem: „Hospodin – naše spravedlnost.““

Zj 22:16 „Já, Ježíš, posílám svého posla, aby vám to dosvědčil po všech církvích. Já jsem potomek z rodu Davidova, jasná hvězda jitrní.“

1S 17:52 „Izraelsí a judští muži vyskočili, spustili válečný pokřik a pronásledovali Pelištejce až tam, kudy se vstupuje do údolí, a až k branám Ekrónu; i padali ranění Pelištejci cestou od Šaarajimu až ke Gatu a k Ekrónu.“

1Pa 9:39 „Nér zplodil Kíše a Kíš zplodil Saula. Saul zplodil Jónatana a Malkíšúu a Abínádaba a Ešbaala.“

1Kr 19:15 „Hospodin mu řekl: „Jdi, vrať se svou cestou k damašské poušti. Až tam přijdeš, pomážeš Chazaela za krále nad Aramem.““

PO 1. června – Izajáš, Chizkijáš a Sancherib

Iz 36:1-3 „¹Ve čtrnáctém roce vlády krále Chizkijáše vytáhl Sancherib, král asyrský, proti všem opevněným městům judským a zmocnil se jich. ²Asyrský král poslal nejvyššího číšníka z Lakíše do Jeruzaléma ke králi Chizkijášovi se silným vojskem. Ten se zastavil u strouhy Horního rybníka, který je u silnice k Valchářovu poli. ³Vyšel k němu Eljakím, syn Chilkijášův, který byl správcem domu, Šebna, písař, a Jóach, syn Asafův, kancléř.“

Iz 37:36-38 „³⁶Tu vyšel Hospodinův anděl a pobil v asyrském táboře sto osmdesát pět tisíc. Za časného jitra, hle, všichni byli mrtví, všude mrtvá těla. ³⁷Sancherib, král asyrský, odtáhl pryč a vrátil se do Ninive a usadil se tam. ³⁸Když se klaněl v chrámu svého boha Nisroka, Adramelek a Sareser, jeho synové, ho zabili mečem a unikli do země Araratu. Po něm se stal králem jeho syn Esarchadón.“

Iz 37:14-35 „¹⁴Chizkijáš vzal dopisy z ruky poslů, přečetl je a pak vstoupil do Hospodinova domu a rozložil je před Hospodinem. ¹⁵Chizkijáš se modlil k Hospodinu: ¹⁶„Hospodine zástupů, Bože Izraele, který sídlíš nad cheruby, ty sám jsi Bůh nade všemi královstvími země. Ty jsi učinil nebesa i zemi. ¹⁷Nakloň, Hospodine, své ucho a slyš, otevři, Hospodine, své oči a viz! Slyš všechna slova Sancheriba, který vyslal posly, aby haněli Boha živého. ¹⁸Opravdu, Hospodine, králové asyrští zničili všechny země, pronárody i jejich zemi. ¹⁹Jejich bohy vydali ohni, protože to nejsou bohové, nýbrž dílo lidských rukou, dřevo a kámen, proto je zničili. ²⁰Ale teď, Hospodine, Bože náš, zachraň nás z jeho rukou, ať poznají všechna království země, že ty jsi Hospodin, ty sám.“ ²¹I vzkázal Izajáš, syn Amósův, Chizkijášovi: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Modlil ses ke mně kvůli Sancheribovi, králi asyrskému. ²²Toto je slovo, které o něm promluvil Hospodin: Pohrdá tebou, vysmívá se ti panna, dcera sijónská! Potřásá nad tebou hlavou dcera jeruzalémská. ²³Koho jsi haněl a hanobil? Proti komu jsi povýšil hlas a oči pyšně vzhůru zvedl? Proti Svatému Izraele. ²⁴Svími služebníky jsi pohaněl Panovníka, když jsi řekl: „Se svou nespočetnou vozbou jsem vytáhl do horských výšin, na libanónské stráně. Pokácím tam statné cedry, skvělé cypřiše, vstoupím až do jeho nejvyšších končin, do křovin a hájů. ²⁵Já jsem vykopal studny a napil se vody, svými chodidly jsem vysušil všechny příplavy Egypta.“ ²⁶Což jsi neslyšel, že zdávna jsem to připravoval, už za dnů dávnověkých to chystal? Nyní to uskutečním: V hromady sutin se změní opevněná města. ²⁷Jejich bezmocní obyvatelé jsou vyděšení a zostuzení, jsou jako bylina polní, zelenající se býlí, tráva na střeších, rez v obilí nepožatém. ²⁸Vím o tobě, ať sedíš či vycházíš a vcházíš, jak proti mně běsníš. ²⁹Protože proti mně tak běsníš a tvá drzost stoupá do mých uší, provleču ti chřípím kruh a do úst vložím uzdu. Odvedu tě cestou, po níž jsi přišel.“ ³⁰Toto ti bude znamením, Chizkijáši: V tomto roce budete jíst, co vyroste samo, i druhý rok, co samo vzejde, ale třetí rok sejte a sklízíte, vysazujte vinice a jezte jejich plody. ³¹Ti z Judova domu, kteří vyvážnou a zůstanou, opět se zakoření a vydají ovoce. ³²Z Jeruzaléma vyjde pozůstatek lidu a z hory Sijónu ti, kdo vyvážli. Horlivost Hospodina zástupů to učiní. ³³Proto praví Hospodin o králi asyrském toto: „Nevejde do tohoto města. Ani šíp tam nevstřelí, se šitý proti němu nenastoupí, násep proti němu nenavrší. ³⁴Cestou, kterou přišel, se zase vrátí, do tohoto města nevejde, je výrok Hospodinův. ³⁵Budu štítem tomuto městu, zachráním je kvůli sobě a kvůli Davidovi, svému služebníku.““

ÚT 2. června – Daniel, Nebúkadnesar a Babylón

Da 4:26-28 „²⁶Uplynulo dvanáct měsíců. Král se procházel po královském paláci v Babylónu ²⁷a řekl: „Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybudoval jako královský dům ke slávě své důstojnosti?“ ²⁸Ještě to slovo bylo v ústech krále, když se snesl hlas z nebe: „Tobě je to řečeno, králi Nebúkadnesare: Tvé království od tebe odešlo.““

Jr 39:3 „Všichni velmožové babylónského krále vstoupili do Prostřední brány a usadili se tam: Nergal-sareser, Samgar-nebú, Sarsekím, přední z dvořanů, Nergal-sareser, přední z mágů, a všichni ostatní velitelé babylónského krále.“

Da 1:8 „Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král při svých hodech. Požádal velitele dvořanů, aby se nemusel poskvřňovat.“

Da 4:30-34 „³⁰V tu hodinu se to slovo na Nebúkadnesarovi splnilo. Byl vyhnán pryč od lidí, pojídal rostliny jako dobytek, jeho tělo bylo skrápěno nebeskou rosou, až mu narostly vlasy jako peří orlům a nehty jako drápy ptákům. ³¹„Když uplynuly ty dny, pozdvihl jsem já, Nebúkadnesar, své oči k nebi a rozum se mi vrátil. Dobrořečil jsem Nejvyššímu a chválil jsem a velebil Věčně živého, neboť jeho vladařská moc je věčná, jeho království po všechna pokolení.“

³²Všichni obyvatelé země jsou považováni za nic. Podle své vůle nakládá s nebeským vojskem i s obyvateli země. *Není, kdo by mohl zabraňovat jeho ruce a ptát se ho: „Co to děláš?“* ³³Tou dobou se mi vrátil rozum a ke slávě mého království mi opět byla vrácena má důstojnost a lesk. *Moje královská rada a hodnostáři mě vyhledali, opět jsem byl dosazen do svého království a byla mi přidána mimořádná velikost.* ³⁴Nyní tedy já, Nebúkadnesar, chválím, vyvyšuji a velebím Krále nebes. *Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo. Ty, kteří si vedou pyšně, má moc poničit.*“

Da 7:4 „První bylo jako lev a mělo orlí křídla. Viděl jsem, že mu byla křídla oškubána, bylo pozvednuto od země a postaveno na nohy jako člověk a dáno mu lidské srdce.“

ST 3. června – Ježíš jako historická postava

J 18:29-32 „²⁹Pilát vyšel k nim ven a řekl: „Jakou obžalobu vznášíte proti tomu člověku?“ ³⁰Odpověděli: „Kdyby nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“ ³¹Pilát jim řekl: „Vezměte si ho vy a sudíte podle svého zákona!“ Židé mu odpověděli: „Nám není dovoleno nikoho popraviti.“ ³²To aby se naplnilo slovo Ježíšovo, kterým naznačil, jakou smrti má zemřít.“

Mt 26:57-68 „⁵⁷Ti, kteří Ježíše zatkli, odvedli ho k veleknězi Kaifášovi, kde se shromáždili zákoníci a starší. ⁵⁸Petr šel za ním zpozvzdál až do veleknězova dvora; vstoupil dovnitř a posadil se mezi sluhy, aby viděl konec. ⁵⁹Velekněz i celá rada hledali křivě svědectví proti Ježíšovi, aby ho mohli odsoudit k smrti. ⁶⁰Ale nenalezli, ačkoli předstupovalo mnoho křivých svědků. ⁶¹Konečně přišli dva ⁶²a vypovídali: „On řekl: Mohu zbořit chrám a ve třech dnech jej vystavět.“ ⁶³Tu velekněz vstal a řekl mu: „Nic neodpovídáš na to, co tihle proti tobě svědčí?“ ⁶⁴Ale Ježíš mlčel. A velekněz mu řekl: „Zapřísahám tě při Bohu živém, abys nám řekl, jsi-li Mesiáš, Syn Boží!“ ⁶⁵Ježíš odpověděl: „Ty sám jsi to řekl. Ale pravím vám, od nynějška uvidíte Syna člověka sedět po pravici Všemohoucího a přicházet s oblaky nebeskými.“ ⁶⁶Tu velekněz roztrhl svá roucha a řekl: „Rouhal se! Nač ještě potřebujeme svědky? Hle, teď jste slyšeli rouhání.“ ⁶⁷Co o tom soudíte?“ Jejich výrok zněl: „Je hoden smrti.“ ⁶⁸Pak mu plivali do obličeje, bili ho po hlavě, někteří ho tloukli do tváře ⁶⁹a říkali: „Hádej, Mesiáši, kdo tě udeřil!““

J 11:45-53 „⁴⁵Mnozí z Židů, kteří přišli k Marii a viděli, co Ježíš učinil, uvěřili v něho. ⁴⁶Ale někteří z nich šli k farizeům a oznámili jim, co učinil. ⁴⁷Velekněz i farizeové svolali radu a řekli: „Co si počneme? Ten člověk činí mnohá znamení. ⁴⁸Když proti němu nezakročíme, všichni v něj uvěří, a přijdou Římané a odejmou nám toto svaté místo i národ.“ ⁴⁹Jeden z nich, Kaifáš, velekněz toho roku, jim řekl: „Vy ničemu nerozumíte; ⁵⁰nechápete, že je pro vás lépe, aby jeden člověk zemřel za lid, než aby zahynul celý národ.“ ⁵¹To však neřekl sám ze sebe, ale jako velekněz toho roku vyřkl prorocky, že Ježíš má zemřít za národ, ⁵²a nejenom za národ, ale také proto, aby rozptýlené děti Boží shromáždil vjedno. ⁵³Od toho dne byli tedy smluveni, že ho zabijí.“

ČT 4. června – Víra a dějiny

Žd 1:1-3.39.40 „¹Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme. ²K takové víře předků se Bůh přiznal svým svědectvím. ³Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného. ⁴Abel věřil, a proto přinesl Bohu lepší obět než Kain a dostalo se mu svědectví, že je spravedlivý, když Bůh přijal jeho dary; protože věřil, „ještě mluví, ač zemřel“. ⁵Henoch věřil, a proto nespátral smrt, ale Bůh ho vzal k sobě. „Nebyl nalezen, protože ho Bůh přijal.“ Ještě než ho přijal, dostalo se Henochovi svědectví, že v něm Bůh našel zalíbení. ⁶Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají. ⁷Noe věřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny. Svou vírou vynesl soud nad světem a získal podíl na spravedlnosti založené ve víře. ⁸Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde. ⁹Věřil, a proto žil v zemi zaslíbené jako cizinec, bydlel ve stanech s Izákem a Jákobem, pro které platilo totéž zaslíbení, ¹⁰a upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh. ¹¹Také Sára věřila, a proto přijala od Boha moc, aby se stala matkou, ačkoliv už překročila svůj čas; pevně věřila tomu, kdo jí dal zaslíbení. ¹²Tak z jednoho muže, a to už starce, vzešlo tolik potomků, „jako bezpočtu je hvězd na nebi a jako je písku na mořském břehu“.

¹³Ve víře zemřeli ti všichni, i když se splnění slibů nedožili, nýbrž jen zdálky je zahlédli a pozdravili, vyznávající, že jsou na zemi jen cizinci a přistěhovalci. ¹⁴Tím dávají najevo, že po pravé vlasti teprve touží. ¹⁵Kdyby měli na mysli zemi, z níž vykročili, měli možnost se tam vrátit. ¹⁶Ale oni toužili po lepší vlasti, po vlastní nebeské. Proto sám Bůh se nestydí nazývat se jejich Bohem. Vždyť jim připravil své město. ¹⁷Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svěho jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: ¹⁸Z Izáka bude pocházet tvé potomstvo. ¹⁹Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení. ²⁰Izák věřil, a proto Jákobovi a Ezaúovi dal požehnání v pohledu do budoucna. ²¹Jákob věřil, a když umíral, požehnal oběma Josefovým synům a poklonil se přitom k vrcholu své berly. ²²Josef věřil, a na sklonku svého života řekl, že synové izraelské vyjdou z Egypta, a nařídil, co se má stát s jeho kostmi. ²³Mojžíšovi rodiče věřili, a proto svého syna tři měsíce po narození ukryvali; viděli, že je to vyvolené dítě, a nezalekli se královského rozkazu. ²⁴Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraónovy dcery. ²⁵Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem než na čas žít příjemně v hřích; ²⁶a Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě. ²⁷Věřil, a proto vyšel z Egypta a nedal se zastrašit královým hněvem; zůstal pevný, jako by Neviditelného viděl. ²⁸Věřil, a proto ustanovil hod beránka a dal pokropit dveře jeho krví, aby se zhoubece nemohl dotknout prvorozených. ²⁹Izraelské věřili, a proto prošli Rudým mořem jako po suché zemi, ale když se o to pokusili Egypťané, pohltily je vlny. ³⁰Izraelské věřili, a proto před nimi padly hradby Jericha, když je obcházeli po sedm dní. ³¹Nevěstka Rachab věřila, a proto přátelsky přijala vyzvědače a nezahynula s nevěřícími. ³²Mám ještě pokračovat? Vždyť by mi nestačil čas, kdybych měl vypravovat o Gedeónovi, Barákovi, Samsonovi, Jeftovi, Davidovi, Samuelovi a prorocích, ³³kteří svou vírou dobývali království, uskutečňovali Boží spravedlnost, dosáhli toho, co jim bylo zaslíbeno; ³⁴zavírali tlamy lvům, krotili plameny ohně, unikali ostří meče, v slabosti nabývali síly, vedli si hrdinsky v boji, zaháněli na útěk vojska cizinců; ³⁵ženám se jejich mrtví vraceli vzkříšení. Jiní byli mučeni a odmítli se zachránit, protože chtěli dosáhnout něčeho lepšího, totiž vzkříšení. ³⁶Jiní zakusili výsměch a bičování, ba i okovy a žalář. ³⁷Byli kamenováni, mučeni, řezáni pilou, umírali pod ostřím meče. Chodili v ovčích a kozích kůžích, trpěli nouzí, zakoušeli útisk a soužení. ³⁸Svět jich nebyl hoden, bloudili po pouštích a horách, skrývali se v jeskyních a roklinách země. ³⁹A ti všichni, ačkoliv osvědčili svou víru, nedočkali se splnění toho, co bylo zaslíbeno, ⁴⁰neboť Bůh, který zamýšlel pro nás něco lepšího, nechtěl, aby dosáhli cíle bez nás.“

PÁ 5. června – Podněty k zamyšlení

Přečtěte si pozorně 63. kapitolu „David a Goliáš“ (PP 643–648; NUD 314–317) z knihy *Na úsvitu dějin a kapitoly 28. „Chizkijášova náboženská reforma“* (PP 331–339; OSU 128–131) a 30. „Vysvobození z asyrského ohrožení“ (PK 349–366; OSU 136–141) z knihy *Od slávy k úpadku*.

„Bible je nejstarší a nejobsáhlejší knihou dějin, kterou lidstvo vlastní. Vytryskla přímo z pramene věčné pravdy a Boží ruka po celé věky uchovávala její čistotu. Osvětluje nám vzdálenou minulost, kterou se současná věda marně snaží vypátrat. Pouze v Božím slově můžeme vidět moc, která položila základy země a ‚roztáhla‘ nebesa. Pouze zde nalezneme autentický záznam o původu národů. Jenom zde jsou zapsány dějiny našeho rodu neovlivněné lidskou pýchou ani předsudky.“ (Ed 173; VYCH 104)

„Kdo zná Boha a jeho slovo, má pevnou víru v božské vnuknutí Písma svatého. Nezkoumá Bibli s ohledem na lidské vědecké názory. Tyto myšlenky podrobuje zkoušce, která nedělá chybné závěry: Ví, že Boží slovo je pravda – a pravda si nemůže navzájem odporovat. To, co v učení takzvané vědy protirečí pravdě Božího zjevení, je jen lidskou spekulací. Opravdu moudrému člověku vědecké zkoumání otevírá rozsáhlou oblast myšlení a poznání.“ (8T 325)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o aplikační otázce ze středy. Ano, je dobré, když se nám podaří najít archeologické důkazy, které potvrzují biblickou historii. Co se však stane, když jsou nalezené důkazy interpretovány způsobem, který odporuje biblickému popisu? Co bychom se z toho měli naučit o potřebě spoléhat se na Bibli jako na Boží slovo, kterému důvěřujeme, ať už archeologie nebo jiná oblast vědy říká cokoliv? V čem spočívají výhody a v čem nebezpečí takového přístupu?

2. Uvažujte o všech prorocích, která můžeme z dnešního úhlu pohledu vnímat jako naplněná – například prorocství o královstvích z Daniela 2 a 7. Co se na základě naplněných prorocství můžeme naučit o důvěře Bohu v souvislosti s prorocstvími, která na své naplnění teprve čekají?

